

Ohuproгноos tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Terviseamet

Järelevalveosakond

Terviseamet (edaspidi TA) on korrakaitseaduse (edaspidi KorS) § 6 lg 1 kohane riikliku järelevalve ülesannet täitma volitatud asutus ehk korrakaitseorgan. Korrakaitsealase tegevusega tegeleb TA järelevalveosakond viies erinevas tegevusvaldkonnas: tervishoid, keskkonnatervis, meditsiiniseadmed, kemikaaliohutus ning nakkushaiguste seire, ennetus ja tõrje.

Tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas võib TA erinevates seadustes sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Riiklik järelevalve on KorS § 2 lg 4 kohaselt korrakaitseorgani tegevus eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrarikkumine.

Korrarikkumine on KorS § 5 lg 1 kohaselt avaliku korra kaitsealas oleva õigusnormi või isiku subjektiivse õiguse rikkumine või õigushüve kahjustamine. Tervishoiuteenuste osutamise korral on viidatud õigusnormideks tervishoiuteenuste korraldamise seadus, ravimiseadus, psühhiaatrilise abi seadus, vereseadus, töetervishoiu – ja tööohutuse seadus, rahvatervise seadus, sotsiaalhoolekande seadus, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus ja kunstliku viljastamise ja embrüokaitse seadus. Nõuete mittevastava tervishoiuteenuste osutamise korral võivad saada kahjustada inimeste elu ja tervis ning keskkond.

Korrarikkumine on realiseerunud oht. Tervishoiuteenuste osutamise puhul võivad realiseeruda KorS § 5 lg-s 2-5 nimetatud ohud ning ja lg 6 viidatud ohukahtlus. Oht on KorS § 5 lg 2 kohaselt olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal võib pidada piisavalt tõenäoliseks, et lähitulevikus leiab aset korrarikkumine. Oluline oht on KorS § 5 lg 3 kohaselt oht isiku tervisele, olulise väärtusega varalisele hüvele või keskkonnale. Kõrgendatud oht on KorS § 5 lg 4 kohaselt oht isiku elule, kehalisele puutumatussele (raske tervisekahjustuse tekitamine), füüsilisele vabadusele, suure väärtusega varalisele hüvele, suure keskkonnakahju tekkimise oht. Lisaks on kõrgendatud oht ka karistusseadustiku 22. peatükis sätestatud kuriteo toimepanemise oht (ebaseaduslik kiirgustegevus). Vahetu oht on KorS § 5 lg 5 kohaselt olukord, kus korrarikkumine leiab juba aset või on suur tõenäosus, et see kohe algab. Ohukahtlus on KorS § 5 lg 6 kohaselt olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal ei saa tõenäosust, et korrarikkumine aset leiab, pidada piisavaks, kuid mille puhul on alust arvata, et korrarikkumine ei ole välistatud.

Ohu ennetamine on KorS § 5 lg 7 kohaselt see osa korrakaitsest, kus puudub ohukahtlus, kuid saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib ohukahtlus või oht. Ohu ennetamine on muu hulgas teabe kogumine, vahetamine ja analüüs, toimingute kavandamine ja elluviimine ning riikliku järelevalve meetmete kohaldamine avalikku korda tulevikus ähvardada võivate ohtude tõrjumiseks, sealhulgas süütegude ennetamine.

Ohuproгноos tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Korraldajateorganil on KorS § 24 lg 1 kohaselt lubatud kohaldada riikliku järelevalve erimeedet ohu ennetamiseks, kui ohuproгноosile tuginedes saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib oht. Ohuproгноos peab KorS § 24 lg 2 kohaselt põhinema faktidel või korraldajateorgani teaduslikel või tehnilistel teadmistel või Euroopa Liidu õigusaktist tuleneval järelevalvekohustusel ning lähtuma võrdse kohtlemise põhimõttest. Eeltoodust tulenevalt on koostatud TA riikliku järelevalvealase tegevuse kohta ohuproгноos tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas (vt tabel). Kontrolliprioriteetide määratlemiseks on tabelis toodud valdkonna ohutasemed, kus võetakse arvesse valdkonna eripärad ning varasemate kontrollide tulemused.

Ohu hindamise kriteeriumid:

- 1) järelevalve tulemused (objekti nõuetele vastavus, ettekirjutuste olemasolu, seire tulemused);
- 2) kaebuste olemasolu;
- 3) avalik huvi.

Ohuproгноos tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Tabel 1. Ohuproгноos tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase		
				I	II	III
Tervishoiuteenuse osutajad (üld- ja eriarstiabi)	Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimine	Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimise nõuetele mittevastavuse korral saab teenuseostaja puudulikku teavet patsiendi terviseseisundist, mis võib põhjustada ohu patsiendi elule ja tervisele.	TTKS ¹ § 4 ¹		×	
	Tervishoiuteenuse osutamise ruumid, sisseseade (varustus) ja aparatuur	Tervishoiuteenuse osutamise sisseseade (varustus) või aparatuuri nõuetele mittevastavus võib põhjustada valesid mõõtetulemusi ning tõlgendamisi, mistõttu võib ravi olla vale ning seetõttu kujutada ohu patsiendi elule ja tervisele. Aegumistähtaja ületanud varustuse kasutamine võib ohustada patsiendi elu ja tervist. Tervishoiuteenuse osutamise ruumide nõuetele mittevastavuse korral võivad olla täitmata ka ruumide hügieeninõuded, mis võib põhjustada ohu patsiendi tervisele.	TTKS § 10, § 17, § 21, § 25 lg 2, § 26 ² , § 42; RTerS ² § 4 p 10		×	
	Tervishoiuteenuse osutamise andmete edastamise kohustus TIS-i	Tervishoiuteenuse osutamisel TIS-i nõutavate andmete mitteesitamisel võib patsiendi tervis puuduliku teabe tõttu järgmisel tervishoiuteenuse osutamisel sattuda ohu.	TTKS § 59 ² lg 1		×	
	Vältimatu abi kättesaadavus	Vältimatu abi mittekättesaadavuse korral on oht patsiendi elule ja tervisele.	TTKS § 5-6	×		
	Üld- ja eriarstiabi kättesaadavus	Tervishoiuteenuse mittekättesaadavus üld- ja eriarstiabi näol on oht patsiendi tervisele.	TTKS § 8 lg 6 ¹ , § 56 lg 1 p 4		×	

¹ Tervishoiuteenuste korraldamise seadus

² Rahvatervise seadus

Ohuproгноos tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase		
				I	II	III
	Tervishoiuteenuse kvaliteedi tagamise nõuete täitmine	Üld- ja eriarsti ning õdede ebapädevuse (koolituste ja pädevuse hindamise puudumine) korral võib tervishoiuteenuse kvaliteet olla mittepiisav ning põhjustada ohu patsiendi tervisele.	TTKS § 56 lg 1 p 7; sotsiaalministri 15.12.2004 määrus nr 128 ³ § 8 lg 2 ja lg 2 ¹		×	
	Tervishoiuteenuse osutamise tegevusjuhiste olemasolu	Juhiste puudumisel või nende mittejärgimisel ei ole tagatud ravi toimivus ning tööprotsessi ühtne korraldus, mistõttu ei ole tagatud tervishoiuteenuse kvaliteet, mis omakorda kujutab ohu patsiendi elule ja tervisele.	TTKS § 56 lg 1 p 7 sotsiaalministri 15.12.2004 määrus nr 128 § 7 lg 2 p 2, lg 3 ja lg 3 ¹	×		
	Tervishoiuteenuse vigadest, tuisistusest ja kõrvaltoimetest teavitamine	Vigadest, tuisistustest ja kõrvaltoimetest teavitamata jätmisel ei ole tagatud tervishoiuteenuse kvaliteet, teenuseosutaja vigade analüüsimine ja vigade kordumise riski maandamine, mistõttu võib sattuda ohu patsiendi elu ja tervis.	TTKS § 56 lg 1 p 7 sotsiaalministri 15.12.2004 määrus nr 128 § 7 lg 1, lg 3 ² , lg 4-7		×	
	Tervishoiuteenuse osutajate õigeaegne statistiliste aruannete ja personaliandmete esitamine	Andmete esitamata jätmisel puudub riigil ülevaade osutatavate tervishoiuteenuste üle ning võimalike planeerimis puuduste tõttu võivad patsiendid jäädes vajalike tervishoiuteenusteta sattuda ohu.	TTKS § 56 lg 2			×
	Preparaadipõhine ravimite väljakirjutamine	Ainult preparaadipõhiste ravimite väljakirjutamine tervishoiuteenuse osutaja poolt ning võimalikest valikutest (toimeaine, hind, tootja) ohustab patsiendi toimetulekut.	RavS ⁴ § 33 lg 7			×

³ Sotsiaalministri 15.12.2004 määrus nr 128 „Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded“

⁴ Ravimiseadus

Ohuprognosis tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase		
				I	II	III
Narkootiliste ainete tarbimine (ennetamine, vähendamine, tervisekahjude vähendamine)	Metadoon-asendusravi teostamine	Dokumenteerimise, ruumide ja personali nõuetele mittevastavuse korral ei vasta nõuetele ka metadoon-asendusravi kui tervishoiuteenus, mistõttu võib olla ohustatud patsientide tervis.	TTKS § 4 ¹ , § 59 ² lg 1, § 56 lg 1 p 7 alusel		×	
	Narkootiliste ja psühhotropsete ainete väljakirjutamine	Kui tervishoiuteenuste osutaja rikub narkootiliste ja psühhotropsete ainete väljakirjutamise nõudeid levib ravimite kuritarvitamine, ravimite ebaseaduslik levitamine ja käitlemine, mistõttu võib sattuda ohu inimeste tervis.	RavS § 33 lg 7	×		
Eriarstiabi	Nõuded psühhiaatrilise sundravi osutajale, psühhiaatrilisele sundravile ning psühhiaatrilise sundravi kohaldaja töökorraldusele	Psühhiaatrilisele sundravile kehtestatud nõuete mittetäitmisel võib tekkida olukord, kus patsiendi vabadust/õigusi piiratakse ebaseaduslikult ning võib tekkida oht patsiendi elule ja tervisele.	PsAS ⁵ § 17 lg 2		×	
	Ohjeldusmeetmete rakendamine	Piirates patsiendi vabadust/õigusi ebaseaduslikult ohjeldusmeetmeid rakendades võib tekkida oht patsiendi elule ja tervisele.	PsaS § 14-14 ⁴	×		

⁵ Psühhiaatrilise abi seadus

Ohuprognosis tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase		
				I	II	III
	Nakkusohtliku materjali käitlemine laborites	Kui ei ole tagatud nakkusohtliku materjali käitlemisel tööprotsessi ühtne korraldus võivad levida nakkused, mille tõttu tekib oht inimeste ja personali tervisele.	NETS ⁶ § 30; sotsiaalministri 31.10.2003 määrus nr 119 ⁷ ; sotsiaalministri 31.10.2003 määrus nr 122 ⁸		×	
	Töötervishoiu teenuse osutamine	Töötervishoiu teenuse osutamise ruumide/mobiilsete kabinetide nõuetele mittevastamisel võivad muuhulgas olla täitmata ruumide hügieeninõuded, mis võib põhjustada omakorda ohu patsiendi tervisele.	TTOS ⁹ § 19 ¹		×	
Kiirabi	Kiirabi teenuse kättesaadavus	Kiirabi teenuse mittekättesaadavus on oht patsiendi elule ja tervisele.	TTKS § 17	×		
	Kiirabibrigaadide koosseisu ja varustuse nõuetekohane komplekteeritus	Kiirabi koosseisu ja varustuse mittenõuetekohase komplekteerituse korral väheneb teenuseosutamise kvaliteet ning satub ohu patsiendi elu ja tervis.	TTKS § 17; sotsiaalministri 19.12.2001 määrus nr 131 ¹⁰		×	
	Kiirabiteenuse vastavus kvaliteedi-indikaatoritele ja ravijuhistele	Mittekorrektselt täidetud kiirabikaardid võivad halvendada edaspidist tervishoiuteenuse osutamise kvaliteeti ning ohustada patsiendi elu ja tervist.	TTKS § 17		×	
Vere käitlemine (verekabinettides, haigla osakondades)	Dokumenteerimine ja personal	Nõuetele mittevastava dokumenteerimise ning verekabinettide ja haigla osakondade personali korral võib tervishoiuteenuse kvaliteet olla	TTKS § 42 lg 2	×	×	

⁶ Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus

⁷ Sotsiaalministri 31.10.2003 määrus nr 119 „Nakkusohtliku materjali käitlemise kord“

⁸ Sotsiaalministri 31.10.2003 määrus nr 122 „Nõuded nakkusohtliku materjali käitleva isiku laboriruumidele, sisseseadele ja tehnoloogiale ning rakendatavatele ohutusmeetmetele“

⁹ Töötervishoiu ja tööohutuse seadus

¹⁰ Sotsiaalministri 19.12.2001 määrus nr 131 „Kiirabibrigaadi koosseisu ja varustuse nõuded ning tööjuhend“

Ohuprognosis tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase		
				I	II	III
		mittepiisav ning põhjustada ohu patsiendi elule ja tervisele.				
	Ruumid, sisseseade (varustus) ja aparatuur	Vere käitlemise sisseseade (varustus) või aparatuuri nõuetele mittevastavus võib põhjustada valesid mõtetulemusi ning tõlgendamisi, mistõttu võib ravi olla vale ning seetõttu kujutada ohu patsiendi elule ja tervisele. Aegumistähtaja ületanud varustuse kasutamine võib ohustada patsiendi elu ja tervist. Verekabinettide ja haigla osakondade asjakohaste ruumide nõuetele mittevastavuse korral võivad olla täitmata ka ruumide hügieeninõuded, mis võib põhjustada ohu patsiendi tervisele.	TTKS § 22 lg 4; sotsiaalministri 19.08.2004 määrus nr 103 ¹¹		×	
	Juhendite ja ravijuhiste olemasolu ning nende järgimine	Juhendite ja ravijuhiste puudumisel või nende mittejärgimisel ei ole tagatud vere käitlemise toimivus ning tööprotsessi ühtne korraldus, mistõttu ei ole tagatud tervishoiuteenuste kvaliteet, mis omakorda kujutab ohu patsiendi elule ja tervisele.	VereS ¹² § 9 lg 2; sotsiaalministri 29.04.2005 määrus nr 62 ¹³ ; VereS § 11 lg 2; sotsiaalministri 29.04.2005 määrus nr 61 ¹⁴ ; NETS § 14 lg 3; tervise- ja tööministri 22.10.2015 määrus nr 48 ¹⁵		×	

¹¹ Sotsiaalministri 19.08.2004 määrus nr 103 „Haigla liikide nõuded“

¹² Vereseadus

¹³ Sotsiaalministri 29.04.2005 määrus nr 62 „Vereülekanne tingimused ja kord“

¹⁴ Sotsiaalministri 29.04.2005 määrus nr 61 „Immuunohematoloogiliste uuringute tegemise tingimused ja kord“

¹⁵ Tervise- ja tööministri 22.10.2015 määrus nr 48 „Nakkustekitajate suhtes doonorivere ja verekomponentide uurimise kord“

Ohuprognosis tervishoiuteenuste osutamise valdkonnas ohu ennetamiseks

Alavaldkond	Kontrolliese	Ohu kirjeldus	Õigusakt	Ohutase		
				I	II	III
	Verevalvsus juhtumite käsitlemine	Ohtlikest kõrvalekalletest ning rasketest kõrvaltoimetest teavitamata jätmisel ja samuti tekkepõhjuste väljaselgitamata jätmisel ei ole tagatud vigade kordumise riski maandamine ning tervishoiuteenuse kvaliteet, mis võib põhjustada ohtu patsiendi elule ja tervisele.	VereS § 12 lg 5; sotsiaalministri 28.10.2005 määrus nr 110 ¹⁶ ; NETS § 14 lg 3; tervise- ja tööministri 22.10.2015 määrus nr 48		×	

Lähtuvalt tabelis 1 toodud riskidest viiakse läbi korralisi inspektsioone ohu ennetamiseks järgmiste intervallidega:

Ohutase I - olukord, mille realiseerumisel võib tervishoiuteenuse osutamise käigus tekkida otsene oht tervisele või elule; inspekteerimine 1-2 korda aastas sõltuvalt varasematest järelevalvetulemustest.

Ohutase II - olukord, kus tervishoiuteenuse osutamise käigus võivad tekkida terviseriskid ning seirenäitajate on ebastabiilsed ja/või dokumentatsioon ei vasta nõuetele, inspekteerimine 1-2 korda kahe aasta jooksul juhuvalimi alusel.

Ohutase III - olukord, kus tervishoiuteenuse osutamisel puuduvad varasemad puudused või rikkumised, kõik aruanded vastavad nõuetele ning on esitatud õigeaegselt; inspekteerimine üks kord 3-4 aasta jooksul sõltuvalt tervishoiuteenuse osutaja poolt esitatud enesehindamise tulemustest ning asjakohaste andmebaaside teabest.

¹⁶ Sotsiaalministri 28.10.2005 määrus nr 110 „Verevalvsuse ning verekomponentide tagasikutsumise tingimused ja kord“